

Hlava XXII

---

*„Ecce crucem Domini, fugite partes adversæ!
Vicit leo de tribu Juda, radix David, alleluja!“*

Vandráci v kuklách se zmateně zastavili.

Byli na pahorku Poustce, před švamenberskou pohřební kaplí, tedy u cíle. Podivili se však a poděsili, když náhle ve směru od polorozpadlé poustevničky vyběhlo do světla luceren podivné stvoření.

Byl to skutečný poustevník, v kutně z jakési pytloviny, přepásaný provazem, bosý a s rezavým krátkým plnovousem.

Tvářil se vyjeveně a nastavoval proti zakuklencům s rakví hrubý křížek z větví.

Latinské zaklínání (*ejhle, kříž Páně, prchněte, strany nepřátelské, zvítězil lev z pokolení Judova, kořen Davidův, alelujá*), kterého se používá, či používalo k zahánění ďáblů a strašidel, mu plynulo ze rtů poněkud roztřeseně.

Vandráci se polekali skoro stejně, jako podivný anachoret, poněkud se však uklidnili, když rozeznali, přes nezvyklý oděv, vyhublost a plnovous, faráře Skovajsu, který se nedávno přestal vyskytovat i se svou hospodyní Emilkou, a o kterých kaplan Andrejsek neurčitě a stydlivě prohlašoval, že odcestovali. Nicméně pomalu slovo dalo slovo.

Vagabundi vysvětlili poustevníkovi důvod své návštěvy s tou modifikací, že jde o jednoho z jejich soudruhů, kterého zde chtějí pohřbít. Kdyby ho chtěli dát pohřbít na obecní útraty, má to háčky, nemá žádné papíry, do obce nepřísluší, nevolali doktora, aby vystavil úmrtní list, atd., mohli by se sami

dostat do různých nepříjemností. Taky chtějí, aby kamarád, jehož jméno udali jako Jan Novák, měl pohřeb důstojný. Švamenberské pohřební kaple se již nepoužívá, tak jaképak copak. Zakuklení jsou, aby je nikdo nerušil, a pak také ze smutku.

Farář jim slíbil, že je neprozradí, protože se zde sám skrývá, za účelem pokání. Prosil je jenom, zda by mu opatřili něco k jídlu.

Zásoby, které měl s sebou mu již docházely a živení se lesními plody a kořínky se ukázalo ne-realistickou fantasií pohádkářů a hagiografů.

Vandráci mu slíbili okamžitou pomoc a také, že mu opatří slepice a kozu. Byl nyní vlastně jeden z nich, muž mimo pevný domicil a mimo pouta společnosti, a proto k němu cítili sympatie a sounáležitost.

Když se však farář dověděl, že chtějí zpívat kamarádovi requiem, uvolil se, že je odslouží, neboť teprve nyní pochopil smysl řeči tajemného zjevení.

V pohřební kapli, kde se kdysi sloužily zádušní mše za zemřelé Švamenberky, byla stará plesnivá bohoslužební roucha. Farář měl také láhev mešního vína a neposvěcené hostie, které si vzal s sebou jako proviant. Bohoslužebné náradí lacinějšího druhu bylo rovněž v kapli. Jeden ze zakuklenců se uvolil ministrovat, takže vše bylo zcela regulární. Svíčky měli vagabundi s sebou.

A tak se tedy za vara guru, neboli Losáka, sloužila krajně romantická zádušní mše, při které se zpívalo kapesní requiem, které nechtěli v Praze poštmistru Kodrovi vydat, takže je v první hořkosti zahodil v lese. Uvedeme je zde:

Mohou-li někteří pachatelé úspěšných tingl-tanglů mít tu drzost a vylézt na světlo boží s neuvěřitelnými slátaninami na způsob kostelní

muziky, nevidíme důvod, proč by se měl pošt mistr Kodra stydět za svou nenáročnou skladbičku prostého půvabu a vlastně podstatně větší řemeslné dovednosti než některé nedávné kaše pro velké obsazení.

Je sice pravda, že ani pošt mistr Kodra, tím méně kronikář líčených událostí nemají zlatý klíček, jenž otvírá dveře a chvalná ústa kritiky, nicméně každý hudebně gramotný čtenář ať si to přečte, každý hudebně pologramotný ať si to přehraje nebo dá přehrát a má-li trochu smysl pro muziku, snadno si dá dvě a dvě dohromady.

Co se týče čtenáře nehudebního, ten ať příslušnou partii klidně přeskočí.

Netvrdíme ovšem, že Bohuslav Kodra je někdo jako Mozart, ale aspoň si to o sobě ani nemyslí.

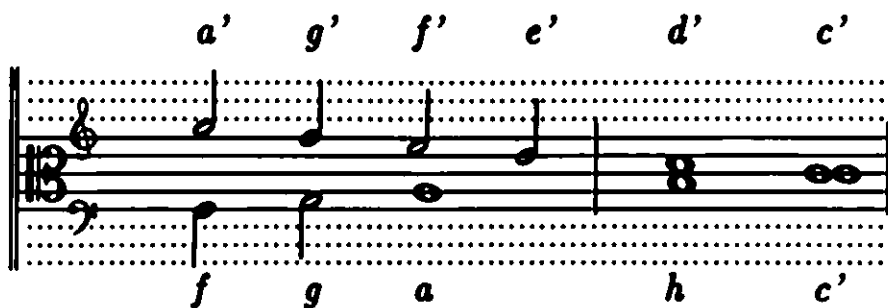
Zhudebnění bylo pro tři hlasy, alt, tenor a bas, plus varhany. Vandráci to provedli tak, že tři z nich zpívali, nejvyšší hlas fistulí a tři hráli, začasť střídavě, na konve, mirlitony a primitivní klarinety ze železných trubek.

Zde to, z důvodů úspornosti, a aby se význam skladbičky skromně nepřeceňoval, uvedeme jen ve dvou osnovách.

Malé notičky značí party nástrojů, pokud jsou pro celkový efekt důležitější. Jediný inteligentní způsob, jak nacpat zmíněný typ trojhlasu do dvou osnov, je notovat dva horní hlasy hlasy ve violovém čili altovém klíči.

Kdo ho nezná, ať si pro začátek představí basový klíč na nejdolejší a houslový na nejhořejší řádce.

Tón *Cé* je na prostřední lince, tam kde by u normálně posazených klíčů byla první pomocná linka, nahoře a dole. Tím se zorientuje a za chvíli už to bude umět.

A tak tedy probíhala půlnoční zádušní mše za záhadného gurma. Svíce matně ozařovaly švamenberskou zádušní kapli oprýskané a zašlé barokní kamenosti. Na podlaze bylo suché listí, naváté sem rozbitými okny. Dvě svíčky, nalepené při zadním okraji mensy, vydávaly matné světlo. Poustevník s bíbrem a ve zváleném a plesnivém černém ornátě byl obsluhován zakuklencem. Vandrák odpovídal podivuhodnou latinou, která zněla spíše jako nějaká řeč z dálného východu, např. „edgum špritutuo“ a podb.

Před oltářem na márách ležela rakev.

V půlkruhu stáli další zakuklenci se svými svícemi a lucernami. Bokem k oltáři stáli, rovněž v zakuklení, u stojanu Exner a jeho šest pomocníků a vyluzovali hudbu. Alkohol se z nich již vypařil, i chovali se vážně a důstojně. Svíce vrhaly obrovské stíny na stěny kaple a jak jimi vítr pohrával, poletovaly tyto stíny jako obrovští upíři.

Sluší ještě poznamenat, že chorální sekvence byla též přepsána v partituře v moderních notách s průvodem varhan, takže vandráci ji mohli zpívat a hrát aniž by měli k dispozici graduál či usuál a aniž by znali kvadrátní notaci.

Exner a spol hráli a zpívali malé requiem Bohuslava Kodry takto:

...

*Andante
con moto*

Introitus *mf*

AB.

Tor. **R**e-qui-am a-ter-nam dona e-i(us) Domine, et

Ba. **R**e-qui-am a-ter-nam dona e-i(us) Domine, et

f **l**ux per-pe-tu-a **l**ucet e-i(us) *p* *

p **T**e decet **h**ymnus Deus in Si-on *mf* **e**t ti-bi re-

de-tar vo-lam in Je-ru-sa-lem *mp* **e**x-au-di o-

rati-o-nem me-am, **o**mnis caro veri-

p **e**t *pp* **R**e-petitur "Requiem" ab initio usque ad sign. *

Andante
Con moto

Kyrie II *dum*

Handwritten musical notation for the first system. The vocal line (treble clef) begins with a melodic phrase: Ky - ri - e - lei - son. The piano accompaniment (grand staff) starts with a *mf* dynamic. The lyrics "Ky - ri - e Kyri - e" are written below the piano part.

Handwritten musical notation for the second system. The vocal line continues with: Ky - ri - e lei - son. The piano accompaniment features a melodic line in the right hand and a bass line in the left hand. The lyrics "Ky - ri - e lei - son" are written below the piano part.

Handwritten musical notation for the third system. The vocal line continues with: Ky - ri - e e - lei - son. The piano accompaniment includes a *mf* dynamic marking. The lyrics "Ky - ri - e e - lei - son" are written below the piano part.

Handwritten musical notation for the fourth system. The piano accompaniment features a melodic line in the right hand and a bass line in the left hand. The lyrics "Ky - ri - e" are written below the piano part.

Handwritten musical notation for the fifth system. The piano accompaniment features a melodic line in the right hand and a bass line in the left hand. The lyrics "Ky - ri - e" are written below the piano part.

Empty musical staff.

Empty musical staff.

Andante
con moto

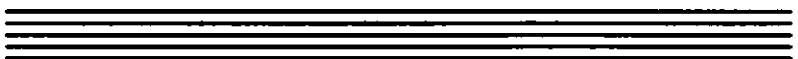
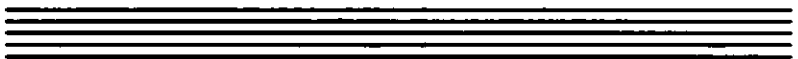
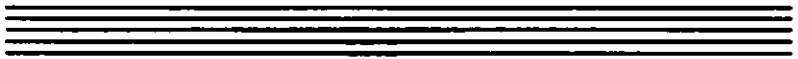
Graduale

mf
e-gui-en-ae-ter-nam dona ei(us) Domine, et

f *mf* *p*
lux per-pe-tu-a luceat ei(us)

mp
In me-mori-a ae-ter-na erit Jus-tus

mf *p*
ab audi-ti-one mala non ti-me-bit.

Andante
con moto

Tractus

Absolve Domine ani-mas om-

ni-um fi-de-li-um de-func-to-rum ab omni

mas fi-de-li-um vin-cu-lo de-lic-to-rum, sed gratia tua

il-lis succur-ron-te mere-an-tur e-

gratia succur-ron-te va-de-re ju-di-ci-um ulli o-mnis et lucis a-

ty-nae be-a-ti-tudi-ne per-fic-ri

[Sequentia choraliter]

f *mf*

re cadant in obscurum sed significans sanctus

mf *prae- lente* il-

significans sanctus Michael representans

in lucem in lucem f sanc-tum

et il-las

più vivo *mf* *mf* *mf*

Quoniam Abrahamae promissisti

Quoniam Abrahamae promiss-

Quoniam

mf

promissisti et semini

sis-ti et se-mi-ni e-

Abrahamae promissisti et-

f * *Andante* *mf*

pp Hosti-as et praecus
 Je-mi-ni e-iu Hostias et praecus

mf
 Ti-bi Domine Lau-dis of ferimus, tu

p su-ci-pe pro a-mi-mas il-lis - quan
 hodie me-mo-ri-am fa-ci-mus fac-e-as

f
 Do-mi-ne de morte transi-re ad vitam

Repetitur * Quam olium' â signô ▲ ad signm *

Andante

Sanctus

mf

Sanctus Sanctus Sanctus Dominus Deus Sab-

mf Pleni sunt caeli et terra gloria tu-
 Pleni sunt caeli et terra gloria
 Pleni sunt caeli et terra glori-

a f gloria in excelsis
 gloria in excelsis
 gloria in excelsis.

Benedictus

Andante

Be-ne-dictus qui venit in nomine Domini

p gloria in excelsis
 gloria in excelsis
 Do mi-ni, gloria in excel-sis

Andante

Agnus Dei

A
G
B

Agnus Dei qui tollis peccata mundi

dona ei(us) requiem

Agnus Dei qui tollis peccata mundi

dona ei(us) requiem

Agnus Dei qui tollis peccata mundi

dona ei(us) requiem
sempi-ter-nam

Communio

Moderato

A
C
B

pp *p* *mp* *p*

Lux de-ter-na luce-at e-i(us) Do-mine

più mosso *mf* *p* *Tempo I^{mo}*

Cum san-ctis tu-is in aet-ernum qui pi-

Andante con moto *mf* *p* *mf*

Re-qui-am aet-ernam dona eis

f *b* *d* (4)

Do-mi-ne et lux per-pe-tua luce-at e-

p *p* *p* *p*

-i(us) Cum san-ctis tu-is in aet-ernum

Moderato *rit* *pp*

quia pi-

pi-us

Finis. D. G.

Poté, t.j. po skončení zádušní mše se konal pohřební obřad, ale už beze zpěvů, protože exneriáni neměli příslušné noty.

Potom zvedli zakuklenci víko krypty a šoupli rakev dovnitř, což zajisté není třeba podrobně popisovat.

Pak, protože už pomalu svítalo, se vandráci odkuklili a rozprchli, směřující zpět k lahvárně, každý sám o sobě.

Dříve však ještě vytáhli z kapes různé zásoby, kusy chleba, klobásy, pečené králičí maso a podb., které farář, přes zřejmou nechutnou špinavost těchto zásob, hltavě pojídal.

